

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 224/2018-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátom Mgr. Rastislavom Sopóciom, Kpt. Miloša Uhra 2621/3, Malacky, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Malacky č. k. 12 D 49/2014-57, Dnot 56/2016 z 10. februára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. februára 2018 (elektronicky 29. januára 2018) doručená sťažnosť [REDAKČIA],

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 D 49/2014-57, Dnot 56/2016 z 10. februára 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľka bola navrhovateľkou v konaní o novoobjavenom dedičstve, vedenom na okresnom súde, ktorý v danej veci rozhodol uznesením č. k. 12 D 49/2014-57, Dnot 56/2016 tak, že konanie zastavil, pričom priznal odmenu pre súdneho komisára a zaviazal sťažovateľku na úhradu trov konania.

Sťažovateľka namieta, že jej napadnuté uznesenie nebolo zo strany okresného súdu riadne doručené tak, ako ho okresný súd doručil iným účastníkom dedičského konania. Táto skutočnosť podľa sťažovateľky vyplýva *„aj priamo zo súdneho spisu, v ktorom sa nachádza pri sťažovateľom mene iba nedoručená obálka z poštovej zásielky, ktorú údajne sťažovateľ neprebral v odbernej lehote na príslušnej pobočke Slovenská pošta. a.s.. V skutočnosti však nebola sťažovateľovi doručená nielen príslušná poštová zásielka, ale ani správa od poštového doručovateľa o neúspešnom pokuse o doručenie. Sťažovateľ teda nemal žiadnu vedomosť o rozhodnutí Súdu v danej právnej veci, čo dokladajú aj neskoršie (po vydaní Uznesenia doručené) podania sťažovateľa k predmetnému konaniu, ktoré sú súčasťou súdneho, resp. notárskeho spisu.*

Napriek vyššie uvedeným nedostatkom vyznačil Súd na písomnom vyhotovení Uznesenia Doložku, v dôsledku čoho postúpil dané Uznesenie na vymáhanie trov konania príslušnému orgánu štátu - Justičná pokladnica - na základe čoho bola sťažovateľovi doručená príslušná výzva spolu s Uznesením. Až na základe doručenej výzvy na úhradu trov konania, ku ktorej bolo priložené písomné vyhotovenie Uznesenia, mal sťažovateľ možnosť sa oboznámiť s Uznesením a jeho obsahom.

S uvedeným postupom sa nemožno uspokojiť. Sťažovateľ je toho názoru, že v danom prípade mal Súd zabezpečiť riadne doručenie svojho rozhodnutia sťažovateľovi, pričom mal

dohliadnuť na správnosť vyznačenej Doložky. V prípade, ak tak Súd neurobil, mal svoj postup riadne a jednoznačne v odôvodnení vydaného Uznesenia zdôvodniť. Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv na súdnu ochranu v tom, že Súd sa vo svojom rozhodnutí riadne nevysporiadal s povinnosťou doručenia Uznesenia sťažovateľovi, ktorý bol pritom iniciátorom (navrhovateľom) celého konania o novoobjavenom dedičstve, a tým odňal sťažovateľovi právo na dostatočné a zrozumiteľné odôvodnenie rozhodnutia súdu a na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.“.

Sťažovateľka tiež poukazuje na porušenie zásady rovnosti zbraní, ktorá je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva jednou zo zložiek širšieho chápania spravodlivého súdneho konania a ktorá vyžaduje, „aby bola každej strane v spore poskytnutá rozumná možnosť prezentovať svoj postoj v podmienkach, ktoré ju nestavajú do zjavnej nevýhody voči svojmu protivníkovi.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti vydal tento nález:

„Základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením Okresného súdu Malacky zo dňa 10.02.2017, sp. zn. 12D/49/2014-57, Dnot 56/2016, porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Malacky zo dňa 10.02.2017, sp. zn. 12D/49/2014-57, Dnot 56/2016, sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Malacky na ďalšie konanie.

Okresný súd Malacky je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] ako sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou námietok sťažovateľky sú tvrdenia o porušení jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu, konkrétne však postupom okresného súdu pri doručovaní uvedeného uznesenia.

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzických osôb a právnických osôb. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranné, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Účelom citovaného článku ústavy a listiny je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní v namietanej veci aj okresný súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Doručovanie písomností upravuje Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) všeobecne v ustanoveniach § 105 až § 116. Súdny doručujú písomnosti na pojednávaní alebo pri inom úkone, čím nie je dotknutá povinnosť súdu doručovať písomnosť do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu. V prípadoch, keď nemožno doručiť písomnosť na pojednávaní alebo elektronicke, súd doručuje na adresu na doručovanie prostredníctvom doručujúceho orgánu. V prípade fyzickej osoby je adresou na doručovanie adresa evidovaná v registri obyvateľov Slovenskej republiky. Zákonodarca v Civilnom sporovom poriadku sprísnil úpravu fikcie doručenia. V zmysle § 111 ods. 3 CSP ak nemožno doručiť písomnosť určenú do vlastných rúk na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky, považuje sa písomnosť za doručenú v deň, kedy sa ako nedoručená vráti súdu, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie.

Ak má adresát inú adresu na doručovanie, ktorú súdu neoznámi, súd nemá po nedoručení následne povinnosť zisťovať skutočné adresy strán sporu. Každá osoba je zodpovedná za údaje, ktoré má uvedené vo verejných registroch vrátane registra obyvateľov. Ak sa strana sporu dlhšie nezdržiava na evidovanej adrese, môže si zabezpečiť na evidovanej adrese preberanie písomností splnomocnencom alebo si môže zariadiť posielanie písomností na adresu, na ktorej sa dlhšie zdržiava.

Zmyslom právnej úpravy doručovania súdnych zásielok obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku je pomocou sprísnenej fikcie doručenia odstrániť sporné situácie týkajúce sa presného určenia momentu doručenia písomnosti strane sporu, ktorý je dôležitý pre správne počítanie lehôt ustanovených zákonom (napr. aj pre lehotu na podanie odvolania).

Zákonodarca ustanovuje v § 114 CSP výnimky z fikcie doručenia, ktoré majú zmierniť tvrdosť uvedenej fikcie. Podľa tohto ustanovenia ak nastala fikcia doručenia a adresátovi doručením začala plynúť lehota, ktorú zmeškal, pretože sa o písomnosti nedozvedel, súd môže zmeškanie lehoty odpustiť. Podmienkou odpustenia zmeškania lehoty je kumulatívne naplnenie dvoch podmienok – adresát sa z ospravedlniteľného

dôvodu nezdržiaval na adrese podľa § 106 CSP a v tejto súvislosti neporušil žiadnu právnu povinnosť.

Sťažovateľka mala možnosť požiadať o odpustenie zmeškania lehoty na podanie opravného prostriedku, ak u nej nastali okolnosti, ktoré zákonodarca predpokladá v § 114 CSP. V opačnom prípade je v zmysle citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku nevyhnutné predpokladať fikciu doručenia a považovať zásielku za doručенú dňom vrátenia zásielky súdu.

Ústavný súd vo svojej stabilnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením okresného súdu vrátane postupu pri úkone doručovania, odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že aj samotnú žiadosť sťažovateľky ako adresátky doručenia, ktorej predmetom je odpustenie zmeškania lehoty, možno považovať v danej veci za iný právny prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej základných práv alebo slobôd poskytuje a na ktorého použitie je sťažovateľka oprávnená podľa § 114 CSP, a to za predpokladu, že sa sťažovateľka z ospravedlniteľného dôvodu v čase doručovania písomnosti postupom podľa § 111 ods. 3 a §112 CSP a s tým spojeného začatia plynutia lehoty na podanie odvolania, ktorú sťažovateľka zmešká, pretože sa o písomnosti nedozvedela, lebo sa na svojej adrese na doručovanie (§ 106 CSP) nezdržiavala a v tejto súvislosti neporušila žiadnu právnu povinnosť.

Z uvedeného dôvodu by v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo možné sťažnosť sťažovateľky vyhodnotiť a následne odmietnuť aj ako neprípustnú, z dôvodu nevyčerpania iného účinného prostriedku nápravy pred podaním ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2018